

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.18. Apposuerunt turbæ, &c. Sicut Apostoli numquam prædicationis intermiserunt officium, sic nec proprijs manibus obsequium præstare pauperibus, vt declarat D. Paulus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

uerit, in illisque Deum adorauerit, & idcirco dixerit, *Domine*, & hac mente procedit & optimam suam agnoscit sortem, ipse quoque felicem se reputat, quod proprijs possit seruire manibus; nec non euidenter offendit, quantum in hoc bonum agnoscat, quandoquidem nullis aut famulis aut ancillis locum cedit seruiendi, sed tantum vxori suæ principali. Sic est, ita sic est, intelligebat quinam essent pauperes, & quinam daret quod illis dabat, & quam sedulo cordis affectu illis ministrare teneretur.

XIII.
Fabiola
in pauperes
charitas.
D. Hier.
Ep. 30. ad
Ocean., de
Epiaphio
Fabiola.

Hinc tibi patebit idem in multis sanctis, qui fide viua confortati in ipsis pauperibus Christi personam considerantes, illis velut Christo, quo poteram cultu seruebant. De Matrona illa genere nobilissima Romana Fabiola, litteris tradit D. Hieronymus, quas in eius consecratis encomium: quod amplissimum & suæ dignitati conformiter excellentissimum distraxerit patrimonium: *Erat amplissimum, & respondens generi eius, ut autem illud egentibus distribueret Xenodochium erexit, quale Roma nondum viderat: Præma omnium xenodochium construxit.* Vbi ipsa seipsam infirmorum consecrauit obsequio, manibus ipsa suis ægros seruebat: illis autem diligentius, quæ erant vitæ putridiora, horribiliora, magisque leprosa: illos ipsa suis humeris ad grabatum græua deferabat: ibi illa ipsa vulnerum abluere plagas tanto mentis affectu, ut multi pauperes sani morbidis inuiderent. Audire lubet ipsum Hieronymum: *Quoties morbo regio, & fadore confectis humeris suis ipsa portauit? Quoties lauit purulentam vulnerum saniem, quam alius spicere non valuit? Præbebat cibos propria manu, & spirans cadaver sorbentibus irrigabat, ut multi pauperum sani languentibus inuiderent.* Sanctus Ludouicus Francia Rex ipse in propria persona pauperum se seruitio dedicabat, & ceteris diebus eos festiuis excipiebat, pedes eorum abstergebat. S. Elisabeth Hungaria Regina ad hospitale secessit curam susceptura languentium, quibus vitæ suæ tempora consecrauit. Eduardum profero Anglia Regem, qui leprosum cernens prostratum, eum in humeros suos sustulit, & in palatium adduxit onus gratissimum, nullatenus permittens ut quisquam præter ipsum, manibus suis leproso deseruiret. Pissimam loquor Imperatricem Placillam D. Ambrosij & D. Gregorij Nysseni laudibus celebratam: hæc Theodosij magni Imperatoris vxor, ipsa ad hospitalia pergebat, ipsa proprijs manibus, nihil fastidians curabat infirmos, ipsa præparabat nihil morata cenitium,

XIV.
Alij quoque in
pauperes
benefici.

ipsa sterneret nihil dedignata lectulos infirmorum.

ipsa sterneret nihil dedignata lectulos infirmorum.

Vt autem hoc intelligamus, & certo certius noverimus, sæpe sapius ipse Saluator noster sub habitu formaque pauperis dignatus est hominibus apparere. Simili schemate Monacho apparuit D. Martyrio forma scilicet purulenti leprosi, teste D. Gregorio cui quis esset tandem aperuit. Sic quoque se nudum obtulit D. Catha. in pauperem vestem effragians, qui demum illa conpetere repperit, quis esset indicauit. Ita quoque pluribus tipidus, alijs sanctis: quinimo in dicit D. Hiero. *Quam D. Hiero. nis omnem censum tuum in pauperes distribuas, Ep. 8. ad nihil apud Christum erit pretiosius, nisi quod manibus tuis ipsa conseceris: hoc namque fidei tuae Tom. 1. præclarum præbet exemplum, quod ipsum Deum præ oculis habeas, ipsum que sic pietatis opus ad eum tendit multo directius. Hoc age, charissime, ad laus pauperis petende Salutarem, mendicumque videns, in ipso personam Christi recognosce: nihil dubites, experientis, quanto gaudio manum extendes ad leuamen curamque mendicorum. Hoc credo firmiter, ipsos reddidit nunc Apostolos adeo diligentes, adeoque sollicitos, tanta mentis alacritate seruiendos pauperibus, quodque in ipsis tota viua persistit ut illi ipsi proprijs suis manibus ministrarent indigentibus.*

§. 18. Apposuerunt turbæ, &c. Sicut Apostoli numquam predicationis intermiserunt officium, sic nec proprijs manibus obsequium præstare pauperibus, ut declarat D. Paulus.

Hinc occasione notat D. Hieronymus, quod quamuis legamus quod Apostoli ceteris Episcopis, quæ passim Hebræorum commentarint officia, quæ passim Hebræorum occurrerant, v.g. baptizare, sanguinis Christi sacramentum ministrare, & altari deseruire: quatenus ipsi liberè, antequam modo, & pure verbi Dei ministerio insisterent à Christo sibi commendato, eoque sine septem illos elegerunt Diaconos viros meritis excellentes, quorum antesignanus erat D. Stephanus. Porro nullatenus commendare voluerint alij, ministrare pauperibus: ita ut per semetipsos tantummodo duobus intenderent: Evangelij scilicet, fideique Christi prædicationi nec non subsidio, remedio, & obsequio pauperum. Hoc ipse declarat Apostolus Paulus interprete D. Hiero. Iqui Galatis scribens rationem dat, exercitiorum, quibus

con-

continuo vacabat: scio namque D. Barnaba secundo Hierosolymam ascendit, ubi Petrus ali- que Apostoli morabatur, à quibus summo gau- dio velut fratres, socijque fidelissimi excipie- bantur signis amoris non vulgaribus locoque honorabiliori residentes: hoc namque significat: *Dexteras dederunt mihi & Barnaba societatis.* Et diuisis inter se vijs ac regionibus, in quibus Dei verbum proponerent, concluderunt Apo- stoli quod pro illo tempore manerent ipsi in Iudæa prædicando Iudæis ipse vero Paulus, assumpto Barnaba, gentibus prædicaret: verum tamen cum hoc nobis iniungerent eumque nobis disceden- dum esset. Hi Hierosolymis, curam prædicatio- nis in ea suscipiebant in se, vnius tamen ta- men nec illi voluerunt, quod deperderemus, nec ego illud permissem; nempe, pauperibus ibi- dem existentibus ministrandi: *Dexteras dederunt mihi, & Barnaba societatis, ut nos in gentes: ipsi autem in circumcisionem, tantum ut pauperum me- moris essimus.* Casus autem hic fuit, ut exponunt D. Chryl. & D. Tho. quod Hierosolymis plures essent, qui se pro Christi amores pauperes red- diderant, & sua vendentes bona, eorumque pre- tium Apostolis tradentes in pauperum subsidium, ipsi pauperes remanserant, & eorum iusam age- bant Apostoli curam, ut illi ipsi talibus que- rerent eleemosynam vitæque subsidium. Igitur his duobus eorum omne studium comprehen- debatur, in prædicando Eu. ge. ium, & prouiden- do ac ministrando per seipsos talibus pau- peribus; & hoc tam sedulo, ut committeres D. Paulo & Barnaba quatenus illi gentium terras prædicando percurrerent, nec negotijs Ierusa- lem sese immiscerent, curam solummodo pau- perum, qui ibidem erant exceperint. Itaque ex- mente D. Chryl. ost. diuisio prædicacionis officio in hanc alijs alijs in illam partem dimissis, no- luissent pauperum cura diuideretur, sed illa sem- per maneret indiuidua. Addit autem Apostolus, quod hoc ipsum ad amissum seruauerit, multa- que sollicitudine solerter impleuerit: *Quod qui- dem sollicitus fuit hoc ipsum facere.* Ob pauperum *refrigeria* (exclamant D. Hier.) *laborabant Paulus & Barnabas in Ecclesijs gentium, ut collectio fierent, & hanc ipsam oblationem non per alios, sed per se deferre festinant illis.*

Percurrere (monent D. Chryl. & D. Tho.) gloriosissimi epistolæ Pauli, & illum non inue- nites occupatum, nisi ministerio verbi Dei per pauperum diuersas mundi regiones, venim in illis eum pa- riter videbis pauperum Ierusalem fuisse sollici- tum, & volentem per se illis & prouidere & curam in-

ministrare. Hoc luce elatius patet in epist. ad Romanos. In exordio Epistolæ statim incipit declarare desiderium, quo tenebatur ipsos vi- dendis, & quod sæpius illos visitare decreuerat, attamen non poterat impeditus: *Desidero, videte Rom. x. 11. vos &c. Sape proposui venire ad vos sed. prohibitus sum usque ad hunc.* Quis illi hoc interdixit? Deus ipse (respondet D. Thom.) licet enim sciamus *Im c. 15. ad* (mutatus hoc ex D. Gregor.) quod Deus Apo- stolos velut nubes creauerit, ut per mundum *l. 27. mor. ient;* illum prædicacionis Evangelicæ pluuia ri- c. 22. & gando; illique ex sint de quibus sapientissimus 23. dixit Eliu amicus Iob, quod non fortuito, neque casu discurrerent, sed quo illas. supremus gu- bernator, qui illas formauerat, dirigeret: *Nubes Iob 37. 11 iustrant per circuitum, quocumque eas voluerit. IV. gubernantis dixerit, ad omne quod præceperit illis.* Apostoli *super faciem orbis terrarum; siue in una tribu, siue in terra sua, siue in quocumque loco misericordia sue eas iusserit inueniri.*

Subt. liter hæc verba declarant Apostolorum si, vi in- progressum, qui cum aliquando ad quosdam ci- bes. vitates vel Provincias - vellent tendere prædica- 69 **+** tur, Spiritus S. illos cohibebat, alioque destina- bat, sicut de ipso Apostolo memorix tradit D. Lucas, quod proficisci volentem comite Disci- pulo suo Timotheo in Asiam, prædicacionis causâ, Spiritus S. à proposito detinuerit: *Vetus ad. 16. 6. sunt à Spiritu S. loqui verbum Dei in Asia, & dum transire meditari in Bithyiam non illi hoc concessit: Tentabant ire in Bithyniam, & non per- missi eos Spiritus Iesu.* Cum igitur Romanis in epistola sua exordio declarasset desiderium, quo feruebat illos videndi, & eius ratione sæpius eo venire decreuisset, sed à Spiritu S. impeditus ab eo in alias partes directus fuisset, cum iam per- currisset, & gentibus prædicasset iuxta iniun- ctum si ab Apostolis munus, & ab Hierosalem usque ad Illyricum perambulasset, effusa manu Evangelicam seminando doctrinam: *Ab Hierosa- lem per circuitum usque ad Illyricum resurrexim Evangelium Christi.* Tandem in eisdem epi ozo sic ait: cum igitur his omnibus satisfecerim: quibus Romam tendere præpediebat, cum mihi his in regionibus nihil superstit agendum, meo conabor satis: acere desiderio, ac Romam tendere & vi- dere vos, quod & faciam transiens Hispaniam: iam enim hoc animo concepi. Hoc illa signifi- cant verba (iuxta D. Chryl. ost.) *Propter quod & Rom. 15. 23. impediēbar venire ad vos, & prohibitus sum usque 23. adhuc. Nunc igitur ulterius locum non habet in his regionibus cupiditate autem habet veniendi ad vos ex multis iam præcedentibus annis, cum in Hispaniâ proficisci*

Gal. 3. 9. I. Pauperum ministerium Apostoli per se curabant.

In 1. 2. ep. ad Gal.

II. Ita D. Paulus de cellatur.

D. Hier. Tom 4.

Lib. cit. III. D. Paulus nites occupatum, nisi ministerio verbi Dei per pauperum diuersas mundi regiones, venim in illis eum pa- riter videbis pauperum Ierusalem fuisse sollici- tum, & volentem per se illis & prouidere & curam in-

proficisci capere

Quid igitur o Sanctissimi Aposto-

le iter tuum remoretur,

si annis pluribusque

mensibus iter Romanum conceperis,

teque alia

detinuerint occupationes, illis nunc absolutis,

quis tibi remoram iniicit?

Deinde Hispaniam

transire conceperas,

vt eminentissimum quod-

dam negotium: si tibi in illis regionibus nihil

agendum superfit, cur iter tuum procrastinas?

Noueris, respondet, quod alia mihi proficil-

cendi in Hierusalem offertur occasio, ad defe-

rendum scilicet quasdam elemosynas ex libe-

ral. civium Achayæ & Macedoniae oblatas ani-

mo, quas ipse pauperibus illis deferre gestio: il-

lud etenim subuenire talibus, alijs quam meis

distido manibus, & ego ipse satago islem pau-

peribus inferuire: Num verò hoc explevero, a-

liud aggrediar: Nunc autem proficiscar Hierusalem

ministrare sanctis: probauerunt enim Macedonia &

Achaya collationem aliquam facere in pauperes

sanctorum. Hoc igitur cum consummauero, &

assignaueero ipsi fructum hunc, per vos proficiscar in

Hispaniam. Singula notate verba in orat Chryf.

quo tendere proponit Apostole: Ierusalem. Ad

quid? Ministrare Sanctis, seruire pauperibus. An

ego non sufficeret, vt per fidelem quempiam

tuum Discipulum hanc mitteres elemosy-

nam? Et cum iam illam tu deferre proposueris,

an non satis esset dicere: quid ad hoc tenderes?

Nequaquam, quia nedum ascendo illas delatu-

rus, sed etiam per meipsum illis tendo seruitu-

rus: Vide quam magnifice de rationibus visitur: non

enim dicit, proficiscar, & elemosynam deferens, sed

ministrans. Ascendo illis ministraturus, ego i se

proprijs manibus nudorum humeros contegam,

vulneratis assistam, infirmis ministrabo, cibum

que porrigam pereuntibus.

Subsiste paululum: numquid tu ille, cui super

omnia inuocandum est omnium supremum mi-

nisterium ad quod te Deus elegit & vocauit,

prædicationi scilicet Evangelicæ? De te ipso sic

scribitis ad Romanos? Segrega tu in Evangelium

Dei: Quod Deus te de quibuslibet huius mundi

segregauerit occupationibus, vt totus incum-

beres prædicationis: Roma numquid caput or-

bis, & Hispania mundi pars eminentissima, &

si mens tua sit, cæteras subdere nationes, num-

quid maxime refert Hispaniam Ramamque

subingere Evangelio? Hic patet (ita D. Chryso-

stom.) quid sit seruire pauperibus; cum enim

Paulus talis esset qualis erat, & supremis inten-

derit prædicationis occupationibus: offeratur

autem occasio eandem & Romæ & in Hispania

exercendi; differt tamen: eo quod offeratur oc-

casio eundem ubi posset ipse proprijs manibus ser-

uire pauperibus & extreme laborantibus a mini-

strare. Si Paulus ministrat, cogita quomodo sit, quid sit nimirum quod Doctor orbis defendendum

recipit. Nec hoc mireris: vide namque quo no-

mine pauperes intigit et, videlicet Sancti. Mini-

strare Sanctis. Numquid igitur omnes pauperes

sancti sunt? Numquid inter illos plurimi profa-

ni, & seruientes auaritia habendique cupiditate: Sont, non distiterit si ipsos per se consideres, at-

tamen non eos ego per seipos arcento, sed

Christum qui se mihi in singulis offert, ita vt

vnomquemque velut Dei contempler sanctua-

rium, & considerem Christum ipsum esse, qui

in persona pauperis sese meis offert oculis, mendi-

ctum famæque laborantem: quocirca seruendo

pauperi ipsi seruiuo Saluatori.

Perpende verò cum D. Thom. quod non se-

mel sed crebro eadem Thoms. quod non se-

stentim occupatione, prout in duabus ad Corin-

thios epistolas liquido demonstrat vos instrues, su-

quid vobis sit agendum, qui Pauli non estis, nec

tant eminenti, & perpetue prædicationis Evan-

gelicæ, incumbens officio, quod sibi dicebat

non licere intermittere. Vt enim mihi est si non

Euangelizauero. Prosequitur hoc argumentum

10. eleganter D. Chrysof. Hiccirco vae mihi si eius

vobis verba subtraxero; perpendens enim hinc

Christi sententiam, Qui auerit potum vni ex

minimis istis. Contra eos insurgit, qui iudi-

cabant indecens per semetipos seruire pau-

peribus: Non sum nefcius ad tantam eruditatem

nonnullos deuenisse, vt ex desidia sano peruenire

neglexerint, & ad hac verba impudenter prorupe-

rim: nullus in præsentia: um mihi famulus adest,

erga pro-

procul à meis adibus absim. O inhumanitate ad om-

ni humanitate alienam. Ne paululum itineris de-

fatigeris habere iudicia mendicis peribit? Nec cogi-

tas tanto maiorem mercedem tibi esse repositam,

quod magis laboras? nam quando de tuo solum-

modo præbes pro eo solum, quod dedisti: quando ve-

ro ipsi ad dandum profectus es, huius etiam laboris

retributio tibi debetur. sed & Patriarcham iteo

magis admiramus, quoniam cum trecentum decem

& octo haberet verbas, non alium nisi sed cursum

ad boves contendit, & vitulum attulit. Nunc vero

ita inflati nonnulli sunt, vt non vereantur solum per

D. CHR.

VII.

Pauperes

cur lau-

dos vo-

cet.

Ine. 2. ep.

ad Gal.

lec. 2. ad

1. Cor. 9.

2. Cor.

8 & 9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

VI.
D. Paulus
iter suum
differt vt
seruiat
pauperi-
bus.

D. CHR.
Ho. 30. in
ep. ad Ro.
Tom. 4.

70.

VII.
Obiectio.

Rom. 1. 1.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

in latrones : prestare nobis intendit misericordiam, & elemosynam erogare. Tu quare consideras, num illi satis fuerit per manus & ministerium Angelorum suorum Prophetarum, & servorum nobis ministrare? Minime, ipse ipsemet voluit sese servum fecit, ut se servum tui filius hominis non venit ministrare, sed ministrari. Ipse proprio nos latit creare, morte sua redemit, passione reconciliavit, ipse se nobis in cibum, potumque præbet, ipse venit ut pastor, & propriis nos humeris, ut oves perditas sustinet in ovile. Numquid hoc ratio fidet, ut tu qui vides illum in paupere paupere em, in vulnerato vulneratum, in famelicis famelicentem, in nudum nudum in ægrotis ægrotum, tu inquam, ipse accurras, propriis illi manibus ministraturus?

Matt. 20. 28.

§. 19. Excellentiam convivi in quantitate declarat ipsum quantum volebant; & in qualitate, ipsum Impleti sunt, licet ex pane hordeaceo & sine potu.

71.

Distribuit discumbentibus quantum volebat. Distribuebat igitur Dominus dabatque frustra panis & piscium Apostolis, illi vero ea accipientes. hic & illic, his & illis erogabant, donec omnibus, tantum quantum velent largirentur. Notes autem verbum, Impleti sunt. Primo namque significat abundantem quantitatem, quia populo eibus ministrabatur, qui non solum tantum comedit, ut quisque suum implet stomachum, sed etiam sinus suos, peras, caputia, manicas: facile namque creditur est illos egisse, quod mendicis est familiare, ut i paucis illis tali distribuitur abundantia: nam procura comedere in præsentia, secumque deferre in futurum, præsertim, quandoquidem eorum multi de longè venerant, & quia reverti oportebat, provisionem conferre secum optabant de manna adeo suavi, quantum ut in ædibus suis comederent. Hoc ita esse debuit opinatur Theophilactus, ut pateret quod Christi potestas longè superabat Moysi potestatem. Panis Moyses manna populum; porro non eo necesse, quantumvis tam abundanter decideret, ut quisque pro habitu colligeret, minus autem ut reseraret, sed hoc decrevit, ut quisque contentus esset certa mensura, quæ dicebatur Gomor, sub pœna, ut id quod plus collegisset aut detulisset, subito in vermes putrescens deperiret. Pronidit Elias viduæ Sareptanæ pro temporis angustis, sed so-

1. Quid significet Impleti sunt.

Exo. 16. 16.

3. Reg. 17.

summodo de iis quæ fuerunt ei necessaria: Salvator autem. Quantum volebant.

Secundo, qualitatem declarat cibi, quo populum impleti Impleti sunt. Hoc est omni gustui & corporali singulorum appetitui satisfacere: ita ut ut nunquam quid comedere, nec in mundo quæ itas comestum fuerit, quod ita satisfacere gustui, olfactui, dentibus in molendo, lingue in sapientando, oï in suavitæ Romacho in placendo, satiationi, non gratiando. Monet Plato difficultatem quando dicitur quædam perfectio & integro fini gaudii? Respondet: Totus est perfecta voluptas (lib. 11. de quando homo plenus est). Vnde sic definit voluptatem: Nihil aliud est voluptas, quam expletio aut de Leonem imperio. Hoc concessio, dicitur Evangelista: Impleti sunt; tanquam si dicit, summa voluptas in cap. 55. te gaudio & delictis implebantur, quantum potest in genere refectionis corporis adipisci. (Isa. pag. 842.)

Secundum hoc voluit Evangelista per illud verbum Impleti sunt, de abus respondere difficultati. Duabus rationibus, quæ circa consilium illud ad manum offeruntur: etenim illud, si bene consideremus, in detur duobus videtur defecere. Primum, in eo quod difficile apponebatur; quod panis fuit hordeaceus duobus rationibus, quæ pise culi: videtur enim magis Veneris san- de pane est communis, quam festina-recreatio. Secundum, in eo quod non apponetur, nempe potus: non enim hunc adfuisse comperimus: & cibus sine potu turbæ præsertim fatigatæ triste videtur epulum; licet id quod apponitur panis non sit hordeaceus; sed pectusculum perditis: quod autem nonnulli dicunt, quod potum habere potuerint, eundo ut biberent, ad mare Galilaum ibi proximum, eo quod aqua Iordanis esset suavis: suum habet incommodum: Primum namque sunt aliqui, quibus cibus non proficit, nisi panis adfuerit, & potus, nec omnes possunt differre potum usque dum prandium sit absolutum. Secundum quævis hoc esset, avarus, parcusque Christus esse videretur, si cibem tantummodo ministraret, potum verò illorum committeret diligentia conquirendum. Videtur minori hoc dubium esse momenti: continet tamen Evangelij nostræque fidei profundissima mysteria.

IV.

Dico igitur primo, cum opinione communi Panis rectorum: quod quantumvis cibus esset in se ditus est asper & insipidus, & panis animalium esset essentia, utpote hordeaceus, & pice: cibus ieiunio & mortificationi consecratus: in illis tamen Dominus minus omnem miscuit dulcedinem, quorumlibet ciborum: & hoc egit, illum per manus suas Christi, erogando. Pro huius confirmatione notat D. O. ar. 1. de 1. 3. Gregor. Refur.